

ТЕХНОЛОГІЧНА ПЛАТФОРМА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ КРАЇНИ

Інноваційна інфраструктура забезпечує формування інституційних умов активізації інноваційних процесів у національній економіці. В даний час в Україні створено та функціонують понад 60 індустриальних та наукових парків, 16 технопарків, понад 40 інноваційних центрів та центрів технологічного трансферу, центри комерціалізації, бізнес-інкубатори, інші. І все ж Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності в Україні на період до 2030 р. [5], серед іншого, визначає важливість розвитку інноваційної інфраструктури: зазначається необхідність розвитку інноваційної інфраструктури і з позицій покращення юридичного супроводу, і з позицій розширення фінансової підтримки.

Питання формування інноваційної інфраструктури певним чином досліджені в науковій літературі. Слід зазначити такі основні напрями розробок вчених, зокрема, щодо обґрунтування цільових завдань державної політики у сфері інвестицій та інновацій [3, 4], визначення ключових орієнтирів розвитку національної інноваційної системи [8], врахування зарубіжного досвіду формування ефективних елементів інноваційної інфраструктури [1, 2, 7, 9], інших.

Метою даного дослідження є обґрунтування доцільності розвитку повноцінної інноваційної інфраструктури за рахунок всіх можливих форм та інститутів, зокрема, технологічних платформ.

Розвиток інфраструктурних елементів слід розглядати як реальний механізм забезпечення узгодження інтересів всіх учасників інноваційного процесу. Повноцінна інноваційна інфраструктура забезпечить якнайшвидший рух ідеї в межах технологічного коридору та її трансформацію в комерційний результат. Тому завдання розвитку інноваційної інфраструктури в країні слід розглядати в розрізі створення організаційних умов процесу створення нового знання, його поширення, супроводження та трансформації в конкурентоспроможний продукт.

Для визначення напрямів розвитку інфраструктурних елементів національної інноваційної системи використаємо підхід, що базується на розумінні етапності інноваційного процесу та наведемо з урахуванням світового досвіду потенційний склад інституцій, процес формування яких забезпечить створення комплексних інституційних умов для активізації інноваційної діяльності у господарстві.

Пошук ефективних форм активізації інноваційної діяльності є важливим науково-практичним завданням з ряду обставин.

По-перше, розвиток наукових напрямів у сучасних умовах потребує консолідації значних ресурсів, формування яких у необхідних кількісно-якісних характеристиках не є доступним для окремих господарюючих суб'єктів, наукових установ, а в окремих випадках, навіть, держав.

По-друге, ефективний інноваційний процес потребує інтеграції процесів створення нового знання, адаптації його до потреб виробництва, використання та подальшого трансферу. На всіх етапах важливим є формування належного обсягу фінансового забезпечення.

Завданням даного етапу розвитку інституційної основи інноваційного процесу є ідентифікація ключових «гравців» в сфері активізації інноваційного процесу, дослідження їх функцій, ролі та потенціалу з метою визначення напрямів їх співробітництва.

Однією з форм забезпечення участі підприємств та установ, наукових закладів в інноваційній діяльності є формування технологічних платформ.

Технологічна платформа це об'єднання представників держави, бізнесу, науки та освіти навколо напряму в науці та побудова загальних підходів до розвитку та промислового засвоєння відповідних технологій.

Іншими словами це тематичний напрям в межах якого передбачається виділення значних обсягів фінансування для проведення різних науково-дослідних робіт, безпосередньо пов'язаних з їх практичною реалізацією підприємствами малого та середнього бізнесу, а також промисловістю.

Вперше технологічні платформи були створені на пайовій основі за рахунок об'єднання інтелектуальних та фінансових ресурсів Євросоюзу та провідних європейських виробників з метою активізації наукових досліджень, які є необхідними для потреб сучасного промислового виробництва.

Технологічні платформи, на нашу думку, можуть стати зручним інструментом колективної організації проведення та фінансування наукових досліджень не лише для господарюючих суб'єктів, але і для країн, які мають науковий потенціал, однак обмежені фінансові ресурси. Реалізація концепції технологічних платформ дає можливість забезпечити: формулювання стратегічних наукових напрямів, аналіз ринкового потенціалу технологій, врахування інтересів всіх зацікавлених суб'єктів (держави, наукового товариства, промисловості, споживачів), активне залучення потенціалу декількох країн.

Серед іншого, технологічні платформи дозволяють забезпечити використання потенціалу

університетів. Так, у роботі [1] зазначається, що університети в межах технологічних платформ отримують можливості активізувати взаємодію з потужними промисловими корпораціями, виконуючи функцію системного інтегратора.

В країнах ЄС започатковано ряд ініціатив щодо створення національних технологічних платформ задля вдосконалення національних програм реалізації наукових досліджень. У багатьох країнах інституційна основа НІС будується на основі територіального підходу, який базується на використанні значного науково-технічного, освітнього та виробничого потенціалу окремих міст, територій.

Відповідно території з високим рівнем інвестиційно-інноваційної активності, за рахунок розвитку яких і буде відбуватись формування НІС, повинні мати складну структуру та включати: інноваційне ядро (може бути представлене однією або декількома науковими або науково-освітніми установами); виробничий корпус (підприємства, здатні забезпечити комерціалізацію та промислове втілення наукових розробок); та ринкову основу (інфраструктуру, здатну створювати всі необхідні ресурси).

Основними елементами інфраструктури можуть бути бізнес-інкубатори, зони високих технологій або технопарки, інноваційні (інноваційно-технологічні) центри, технополіси, наукові міста (наукогради), науково-промислові агломерації, вільні (спеціальні) економічні зони, кластери (виробничі, інноваційно-технологічні). Території з високим науково-технічним, освітнім та виробничим потенціалом повинні отримати визнання як центри інноваційного розвитку економіки та складові національної інноваційної системи.

Для досягнення цієї мети необхідно розв'язати наступні завдання: провести моніторинг науково-технічного та інноваційного потенціалу окремих територій та визначити можливості активізації інноваційної діяльності в їх межах відповідно до визначених в державі пріоритетних напрямів розвитку науки та технологій; створити правові, організаційні та економічні механізми для переходу визначених територій до інноваційного розвитку та визначити найбільш адекватний потенціалу та потребам статус; визначити раціональне співвідношення механізмів державного регулювання та ринкових механізмів прямого та опосередкованого стимулювання процесів створення відповідних територіальних форм інноваційної діяльності.

Інвестиційно-інноваційну інфраструктуру економіки слід розглядати не як арифметичну суму інституцій, які є складовими інвестиційного та

інноваційного сектора, а саме як процес їх взаємодії, на основі якого і буде відбуватися формування спочатку інвестиційно-інноваційної, а потім – інноваційної системи. Однією з форм забезпечення активізації участі підприємств в інноваційній діяльності є формування та участь в технологічних платформах.

Реалізація концепції технологічних платформ дасть можливість забезпечити: формулювання стратегічних наукових напрямів, аналіз ринкового потенціалу технологій, консолідацію зусиль та врахування інтересів всіх зацікавлених суб'єктів (держави, наукового товариства, промисловості, споживачів), активне залучення потенціалу декількох країн.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гительман Л. Д., Сандлер Д. Г., Кожевников М. В., Третьяков В. С. Технологическая платформа как инструмент преобразований научно-образовательной деятельности в университете. *Университетское управление: практика и анализ*. 2015. № 4. С. 31–42.
2. Дежина И. Г. Технологические платформы и инновационные кластеры: вместе или порознь? М.: Издательство Института Гайдара, 2013. 124 с.
3. Касич А. О. Зміст та завдання державної інноваційно-інвестиційної політики України. *Схід*. 2005. № 6 (72). С. 3–9.
4. Касич А. О. Теоретичні і методичні основи аналізу внутрішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 3 (117). С. 243–250.
5. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету міністрів України № 526-р від 10.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.
6. Belyakov G. P., Avramchikova N. T., Belyakova G. Y., Chuvashova M. N. Technology platforms: opportunities and development perspectives. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*. 2016. Vol. 155. 012003. doi:10.1088/1757-899X/155/1/012003.
7. European Technology Platforms 2020. Draft Strategy. European Commission. Brussels. November, 2012.
8. Kasych A., Vochozka M. Conceptual provisions of development of Ukrainian national innovation system. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2 (10), Ч. 2. С. 16–23.
9. Potocnik J. European Technology Platforms: making the move to implementation: Seminar of Industrial Leaders of European Technology Platforms. URL: <http://www.cordis.lu>.